

рацион питания кур-несушек минеральную добавку «Биоплекс», что позволит предотвратить товарные потери и сделать скорлупу яиц более прочной. Это позволит получить доход в размере 106,1 тыс. руб.

Таким образом, дальнейшее развитие птицеводческой отрасли должно сопровождаться повышением конкурентного потенциала продукции организаций, путем внедрения мероприятий в рамках предлагаемой стратегии в целях адаптации организаций отрасли к рыночным условиям для обеспечения экономической безопасности продовольственного рынка Республики Беларусь.

Література:

1. О Доктрине национальной продовольственной безопасности Республики Беларусь до 2030 года: Постановление Совета Министров Республики Беларусь 15 декабря 2017 г. № 962// Консультант Плюс: Беларусь [Электронный ресурс] / ООО «ЮрСпектр», Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Минск, 2021.
2. Белорусские птицефабрики увеличивают переработку [Электронный ресурс] / Режим доступа: /<https://produkt.by>. – Дата доступа: 12.11.2021.
3. О развитии птицеводства в Республике Беларусь [Электронный ресурс] / Режим доступа: /<https://piginfo.ru>. – Дата доступа: 12.11.2021.
4. Стратегия развития экономики Беларуси: вызовы, инструменты реализации и перспективы : сборник научных статей. В 2 т. Т. 1 / Национальная академия наук Беларуси, Институт экономики НАН Беларуси; ред.кол.: В.И. Бельский [и др.]. – Минск : Право и экономика, 2019. – 634 с.
5. О Государственной программе «Аграрный бизнес» на 2021–2025 годы: Постановление Совета Министров Республики Беларусь 1 февраля 2021 г. № 59// Консультант Плюс: Беларусь [Электронный ресурс] / ООО «ЮрСпектр», Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Минск, 2021.

ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА ТА МЕТОДИКА ЇЇ ОБЧИСЛЕННЯ

*Панчук Ю.С., здобувач вищої освіти,
Yliaranchuk20.90@gmail.com*

*Науковий керівник: Павлюк Т.І., к.е.н., доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ*

Тіньова економіка – це будь-яка господарська діяльність, яка розвивається поза державним обліком і контролем, тобто метою тіньових підприємств є приховування власних доходів від державних фондів для того щоб не сплачувати податки, а збільшувати прибутки.

Тіньову економіку поділяють на три види: «друга», «сіра» і «чорна». «Друга» тіньова економіка – це заборонена законом економічна діяльність працівників «білої» економіки. «Сіра» тіньова економіка – це економічна діяльність з виготовлення та реалізації звичайних товарів та послуг, переважно дрібний бізнес. «Чорна» тіньова економіка – це заборонена законом економічна діяльність, яка пов'язана з виробництвом та реалізацією заборонених товарів та послуг.

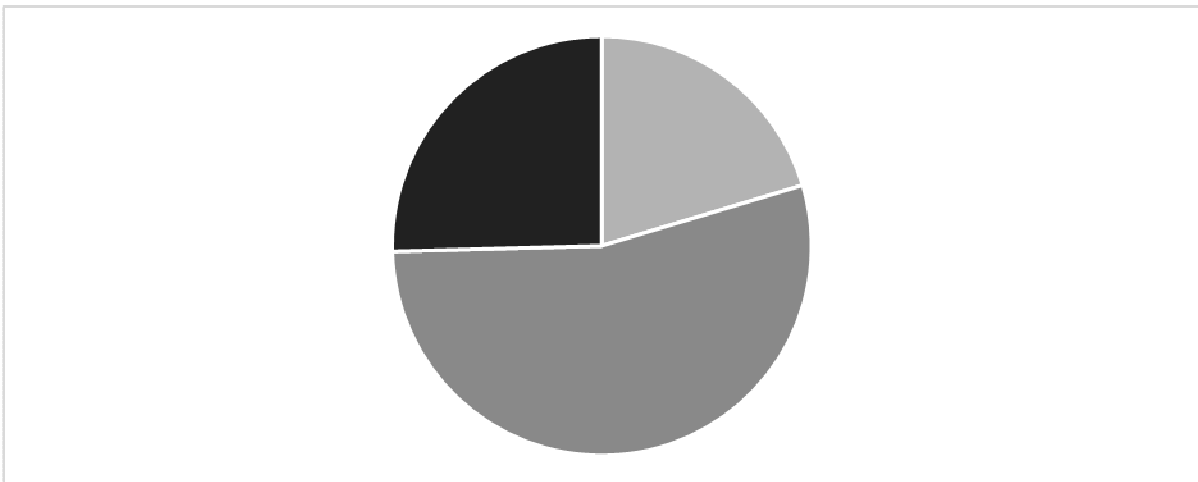

Рисунок 1 - Структура тіньової економіки в Україні

Тепер автор розгляне рівень тіньової економіки в Україні протягом десятиріччя, тобто період 2010-2020 рр.

У 2010 році рівень тіньової економіки в Україні склав 36% обсягу від офіційного ВВП, в 2011 році він знизився до 32%. У 2012-2013 роках рівень тіньової економіки був 30%. У 2014 році знову була помічена тенденція більшої тінізації економіки – 36%. У 2015-му рівень тіньової економіки опустився до 35%, в 2016-му – до 33%, в 2017-му – до 32%, в 2018-му – до 29%. У 2019 році рівень тіньової економіки знизився до 2%. Найбільша тінізація була в сфері транспорту і логістики – 34% від обсягу офіційної валової доданої вартості, видобувної промисловості – 32%, переробної промисловості – 26%. У 2020 році через пандемію COVID-19 і карантинні обмеження рівень тіньової економіки зріс до 30%. Рівень тінізації в сфері транспорту і логістики становив 48%, операцій з нерухомістю та видобувної промисловості – 41%, переробної промисловості – 31%, оптової та роздрібною торгівлі – 28%, будівництва – 27%, фінансової і страхової діяльності – 23%, сільського, лісового і

рибного господарства – 18%.

Розглянемо показники тенденції тіньової економіки у січні-березні 2021 року. За попередніми розрахунками Мінекономіки рівень тіньової економіки у січні-березні 2021 року становив 30% від обсягу офіційного ВВП, що на 1 в. п. менше за показник відповідного періоду 2020 року. Незначне зменшення рівня тіньової економіки відбулося на тлі адаптування суб'єктів економічної діяльності до умов карантинних обмежень, що тривають вже більше року. Підтвердженням цьому є покращення у звітному періоді (порівняно з січнем-березнем 2020 року) фінансових результатів діяльності підприємств та вияв бізнесом оптимістичних настроїв в очікуваннях ділової активності підприємств у відповідь на сприятливу зовнішню кон'юнктуру та підвищення внутрішнього попиту. Але, водночас слід зазначити, що поки що тенденція до зменшення рівня тіні є слабовираженою через природне бажання суб'єктів господарювання зменшити ризики втрати лімітованих ресурсів в умовах неординарних проявів коронакризи, що наразі залишаються непрогнозованими у часі. Високою є ймовірність, що наслідками пригніченої під час пандемії та дії запроваджених карантинних протиепідемічних заходів загальної активності стали обмеження не лише діяльності суб'єктів у легальному секторі економіки, а й можливостей розширювати тіньові операції.

Важливе значення для застосування певних економічних та правових заходів по протидії тіньовій економічній діяльності має проблема визначення масштабів та обсягів її функціонування в окремому регіоні чи в державі в цілому. Для цього Міністерством економіки України наказом від 3 червня 2003 р. № 156 затверджено «Рекомендації щодо інтегральної оцінки обсягів тіньової економіки». Ними передбачено для визначення обсягів незареєстрованої економічної діяльності застосування чотирьох методів: монетарного, електричного, метод збитковості підприємств і метод «витрати населення – роздрібна торгівля».

На прикладі січня-березня 2021 року розглянемо динаміку рівня тіньової економіки за окремими методами. Два з чотирьох методів, з використанням яких здійснюється оцінка рівня тіньової економіки, зафіксували збільшення рівня порівняно з січнем-березнем 2020 року:

- електричний метод – на 2 в.п. (до 28% від обсягу офіційного ВВП)

- монетарний метод – на 1 в. п.(до 31% від обсягу офіційного ВВП)

Два методи показали зменшення рівня тіньової економіки:

- метод «витрати населення – роздрібна торгівля» - на 1 в. п. (до 22% від обсягу офіційного ВВП)

- метод збитковості підприємств – на 13 в. п.(до 25% від обсягу офіційного ВВП), що є об'єктивним наслідком, по-перше, покращення фінансового стану підприємств на тлі адаптування до перманентних умов карантинних обмежень та, як наслідок поступового поживлення ділової активності; по-друге, дії унікального чинника коронакризи, проявом якого стало обмеження традиційних каналів тіньової діяльності.

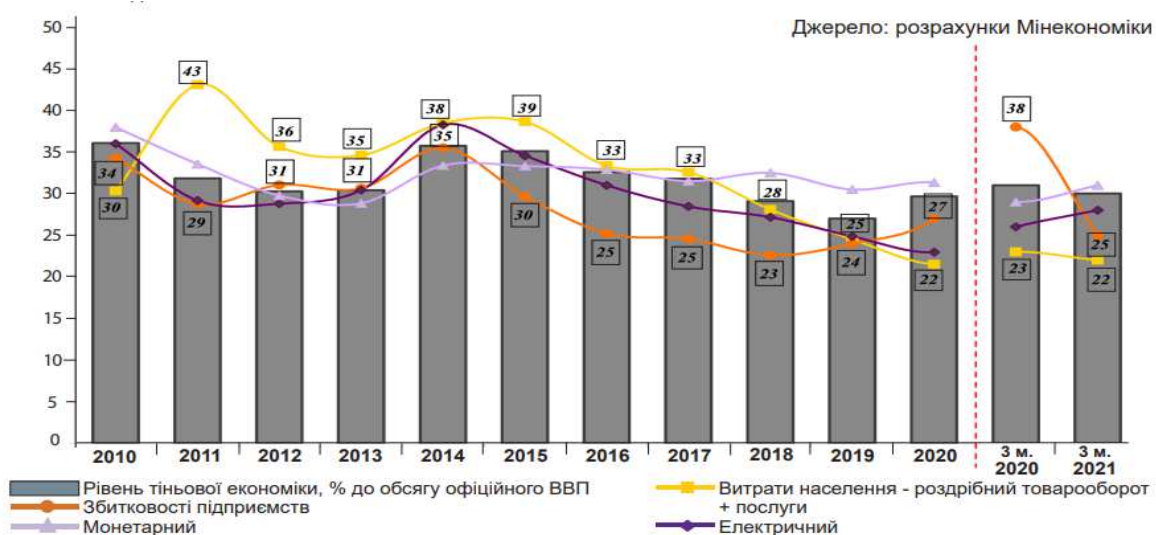

Рисунок 2 - Динаміка рівня тіньової економіки за окремими методами, % від обсягу офіційного ВВП

Отже, тіньова економіка існує в будь-яких економічних системах з державною формою організації суспільного життя, але в різних системах вона має свою специфіку. Більш того, чітко прослідковується тенденція росту її об'ємів, як в окремих країнах, так і в світовому масштабі. Для оцінки характеру об'ємів тіньового сектора економіки варто використовувати методи, які можна поділяти на статистичні, монетарні та структурні. З метою з'ясування рівня тінізації економіки, автором наведено розрахунки за методами: монетарним, електричним, збитковості підприємств та методом «витрати населення – роздрібна торгівля». Також можна зазначити,

що головною причиною поширення тінізації економіки є недосконалість чинного законодавства, його невідповідність реаліям життя. Стратегічними пріоритетами детінізації економіки України на сучасному етапі є: стимулювання інвестиційних процесів, вдосконалення монетарної політики, створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, значне зниження і вирівнювання податкового навантаження, спрощення податкової системи, посилення податкового контролю за рівнем витрат виробництва, мінімізація витрат виконання й адміністрування податкового законодавства і т.д.

Література.

1. Рибчак О. С. Динаміка тіньової економіки та вплив на неї фіскальних та регуляторних чинників. Формування ринкових відносин в Україні: зб. наукових праць. Випуск № 9 (40) / за ред. І. К. Бондар. Київ, 2004.
2. Міністерство Економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua>
3. Кравчук С. Й. Економічна злочинність в Україні: навч. посіб. Київ: Кондор, 2009. 282 с.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

*Пригода А.Є., здобувач вищої освіти,
ak3059113@gmail.com*

*Марачевська А.В., кандидат економічних наук,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця.*

Розвиток – це необхідна умова управлінської, виробничої, фінансово-економічної, техніко-технологічної діяльності кожного підприємства. В умовах динамічного середовища з кожним днем все більшої актуальності набуває процес розвитку підприємства, основними принципами якого визначаються стабільність, своєчасність, адекватність зовнішнім умовам, тощо.

Ця тема зараз набирає актуальності, тому що на сьогоднішній день багато українських підприємств змушені працювати в умовах посиленого тиску з боку різних національних та іноземних конкурентів, споживчих союзів, урядових розпоряджень. Всі ці фактори призводять до того, що з'являється потреба впроваджувати в рамках підприємств нові методи управління виробництвом, новітні